

AKTIVITEITENVERSLAG

1988

**VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE
DRUGPROBLEMEN V.Z.W.**

**studie preventie behandeling
Papenvest 78**

1000 Brussel

Tel. : 02/511.08.51

ACTIVITEITENVERSLAG 1988

1988 kondigde zich aan als een hoopvol jaar. De overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap voor het opzetten van preventie voor alcohol en andere drugs opende nieuwe perspectieven.

Het preventieproject kwam aarzelend op gang : De onduidelijkheid over subsidiëring werkte dit in de hand. Ondertussen is een waaier van activiteiten ontstaan die roept op voortzetting. Bij het einde van het werkjaar woog de onzekerheid over de verlenging van de overeenkomsten. Het komende werkjaar rekenen we op bevestiging van de preventie in een bestendig statuut voor stafmedewerkers en lokale preventiewerkers.

De komst van 2 stafmedewerkers en 11 preventiewerkers is ook een gevoelige versterking gebleken voor de VAD-werkgroepen, die de kernen zijn van de VAD-werking.

A. Interne organisatie

1. Structuur

- Statuten en reglement van inwendige orde.

De vraagstelling die in 1987 gebeurde werd meermaals hersteld in 1988 zonder tot een duidelijke stellingname te komen.

Onze huidige statutaire structuur is strak en ingewikkeld. Er is een evenwicht ingebouwd tussen de preventieve en hulpverlenende sector; er werd rekening gehouden met de geografische vertegenwoordiging per provincie; en daarenboven werd een verhouding vastgelegd tussen leden uit organisaties en individuele leden. Voor een deel heeft dit

te maken met de voorgeschiedenis van de V.A.D. als gedeeldelijke voortzetting en samensmelting van vroegere verenigingen nl. Nationaal Comité voor Studie en Preventie van het Alcoholisme en andere Toxicomanieën, de Nationale Federatie van Consultatiebureaus voor de zorg van Alcoholisten en andere Toxicomanen en het Overlegcomité over Alcohol en andere Drugs.

Hierbij stelt zich de vraag of wij deze geschiedenis moeten blijven bewaren en of de VAD ondertussen niet geëvolueerd is volgens een eigen werkmodel, waarin vooral de werkgroepen een belangrijke plaats bekleden.

In een nieuwe formule zou de sectoriële en provinciale vertegenwoordiging kunnen wegvallen. Een beheerder of bestuurslid wordt gemandateerd om de belangen van alle leden te behartigen voor het goed van de vereniging, zonder aan specifieke belangenverdediging te moeten doen. Een algemene ledenvergadering zal nog een standpunt moeten bepalen in deze twee opties, vooraleer tot statuutwijziging kan overgegaan worden.

- Beleidsnota .

Enerzijds wordt hieraan een nood ervaren, maar anderzijds blijkt het een moeilijke opgave te zijn. Ook in 1988 zijn we niet gekomen tot een formulering. De verdere discussie verduidelijkte wel de standpunten en verwachtingen.

Een beleidsnota moet de doelstellingen van de vereniging hernemen met een programmatie die zich regelmatig kan aanpassen en vernieuwen, maar waarin visies zijn terug te vinden die het ons moeten mogelijk maken in te gaan op actualiteitsvragen. Momenteel worden adviezen en reacties geformuleerd door de stafmedewerkers die ze voor verspreiding onderwerpen aan de goedkeuring van het dagelijks bestuur of beheerraad.

- **Machtiging beheerders .**

Volgens art. 14 van de statuten kan de raad van beheer bepaalde opdrachten toevertrouwen aan één of meerdere beheerders of aan een derde.

Overeenkomstig art. 16 van het Reglement van Inwendige Orde machtigt de beheerraad van 3 februari 1988 de penningmeester de maatschappelijke handtekening te houden bij post en bank, met volmacht voor de voorzitter. Dezelfde beheerraad machtigde de voorzitter en/of secretaris de vereniging te binden inzake personeelsaangelegenheden en het afsluiten van contracten, in uitvoering van beheerraadsbeslissingen.

- **Organigram .**

Het organigram gaat uit van de dubbele subsidiëring aan de VAD vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Er zijn twee overeenkomsten nl. voor de algemene werking en voor het preventieproject, met eigen opdrachten en voorwaarden. De algemene werking wordt door het secretariaat, documentatiecentrum en vooral de werkgroepen gerealiseerd.

Het preventieproject wordt uitgewerkt door de projectgroep, samen met de stafmedewerkers en een team van lokale preventiewerkers, die verbonden zijn aan een Dienst voor Geestelijke Gezondheidszorg. De stuurgroep heeft ten aanzien van het preventieproject de opdracht de goede werking van het project te bewaken en te oriënteren.

De VAD draagt volgens de onderscheiden beheersniveau's van de VZW, de verantwoordelijkheid voor zowel de algemene werking als het preventieproject.

VLAAMSE GEMEENSCHAP

STUURGROEP

V.A.D. v.z.w.

- ALGEMENE VERGADERING
- RAAD VAN BESTUUR
- DAGELIJKS BESTUUR
- STAF

PROJECTGROEP

- V.A.D. -WERKGROEPEN
- alcohol en arbeid
 - illegale drugs
 - middelenmisbruik
 - studie/hulpverlen.
 - vrouw en verslav.
 - onderwijs
 - documentatie
 - epidemiologie

BIBLIO-
THEEK

DOCUMEN-
TATIE-
CENTRUM

D.G.G.Z.

LOKALE
PREVENTIEWERKERS

2. Leden en bestuur

- Leden :

In 1988 werden volgende nieuwe leden aanvaard :

- Theuwen J., vertegenwoordiger van v.z.w. Kompas, opvangcentrum voor druggebruikers, Wandelweg 7 te 8500 Kortrijk, sectie hulpverlening.
- Rijsbosch C., vertegenwoordigster voor het Antwerps Drug Interventie Centrum, Gen. Belliardstraat 16 te 2000 Antwerpen, sectie hulpverlening.
- Vangodtsnoven M., vertegenwoordiger voor de ontwenningssafdeling Sint Jozef van het Universitair Psychiatrisch Centrum Sint-Kamillus, Krijkelberg 1 te 3043 Bierbeek, sectie hulpverlening.

Verder bleef er de onvolledige lidmaatschapsvraag vanwege het Preventieproject Vlaanderen, Twaalfmaandenstraat 1 A te 2000 Antwerpen, sectie preventie en was er een verzoek tot aansluiting vanwege het Provinciaal Overlegcomité over Alcohol en andere Drugs Brabant vzw.

Zie volledige ledenlijst in bijlage.

- Bestuur

Er waren in 1988 geen wijzigingen.

Zie overzicht beheerraad en dagelijks bestuur in bijlage.

- Overzicht bestuursbijeenkomsten :

1 algemene vergadering : 24.3. te Brussel op administratieve zetel

4 beheerraden : 3.2. - 24.3. - 8.6. - 14.9.

9 bijeenkomsten van het dagelijks bestuur : 13.1. - 17.2.
24.2. - 9.3. - 27.4. - 20.7. - 10.8. - 12.10. en 14.12.

Daarenboven hadden een aantal overlegvergaderingen plaats : met onze medewerkers, met de verantwoordelijken van de werkgroepen, met reclamebureau, met CCAD en NCAD en waren er veelvuldige contacten met ministeriële kabinetten en administratie.

3. Financieel verslag :

- subsidiëring :

We genoten subsidies vanwege de Vlaamse Gemeenschap op basis van de overeenkomst voor het preventieproject van 28 oktober en de wijziging van 12 november 1987 en van een ministerieel besluit van 8 augustus 1988 voor de algemene werking van de V.A.D. Voor het preventieproject was 2.400.000 fr. voorzien aan personeelskosten en 500.000 fr. voor werkingskosten. Daar we het project pas op 1 januari 1988 konden opstarten bleef de personeelssubsidie voor de periode 16 november 1987 tot 31 december 1987 ongebruikt. Met een achterstand van twee tot drie maanden werden de maandelijkse kostenstaten gesubsidieerd. Op 11 november 1988 werd een nieuwe overeenkomst getekend als verlenging van het preventieproject voor een nieuwe periode van 16 november 1988 tot 15 november 1989.

De subsidiëring van de algemene werking van de V.A.D. ten bedrage van 1.800.000 fr. verliep nog trager. Het eerste gedeelte van 75 % werd pas op 14 oktober uitgekeerd, terwijl de resterende 25 % na indiening en goedkeuring van de jaarstaat pas in de helft van 1989 kan verwacht worden. Voor

1989 is bij afsluiting van 1988 enkel de mondelinge belofte van een gelijkaardig ministerieel besluit.

Gezien de VAD voor haar algemene werking 10 maanden zonder subsidies bleef en ze voor het preventieproject drie maanden moest prefinancieren, was de opening van een kaskrediet noodzakelijk tot een bedrag van 1.500.000 fr. met inspanning van de toegezegde subsidies.

- We vroegen de hernieuwing aan om belastingsaftrekbare giften te kunnen ontvangen. We kregen hierop geen antwoord in 1988, zodat er geen gebruik kon van gemaakt worden.
- Voor een goede werking moeten financiële middelen voor handen zijn. Naar het voorbeeld van andere organisaties werd binnenkamers overlegd om aan fund raising te doen. Deze idee moet nog verder uitgediept worden en op zijn haalbaarheid getest. Ook het Nationaal Fonds Alcohol- en Drugspreventie uit Nederland voerde zulke actie.
- De Europese Gemeenschap subsidieert ook kortlopende projecten met enig Europees karakter. We nemen in overweging in 1989 in samenwerking met onze franstalige zustervereniging C.C.A.D. een project in te dienen.

4. Lokalen en uitrusting

De start van het preventieproject heeft ons genoodzaakt onze uitrusting te verbeteren (burelen, vloerbekleding, bijkomende telefoontoestellen, vernieuwing fotocopiertoestel) en een vast vergaderlokaal in hetzelfde gebouw bij te huren. Dit vergaderlokaal werd ons tegen het einde van het jaar zonder opzeg terug ontnomen, zodat de kleine vergaderingen nu doorgaan in de gewone lokalen. Voor grotere vergaderingen kunnen we de leszaal van het Rode Kruis per keer afhuren.

Voor de toekomst - afhankelijk van erkenning en subsidiëring - zullen we wellicht naar andere lokalen moeten uitzien.

5. Personeel

Vanuit het preventieproject kregen we twee stafmedewerkers bij in een voltijdse betrekking, nl. M. Geirnaert en R. Peeters. Een eerste contract van bepaalde duur liep van 1 januari tot 15 november 1988; door de verlenging van het preventieproject kon hen met ingang van 16 november 1988 terug een contract gegeven worden van één jaar. Naast hun specifieke taak in het preventieproject werden ze ook betrokken in een aantal werkgroepen, in de samenstelling van de VAD-berichten en het algemeen onthaal.

Als oudste in dienst, met de langste ervaring, werd aan A. Haegeman - De Jaeger de verantwoordelijkheid gegeven voor de algemene administratie, inbegrepen de boekhouding. Zij zorgde voor de registratie en rapportering van geplande en uitgevoerde taken, evenals de werkregeling en lopende personeelsadministratie. Zelf werkte ze gans het jaar halftijds, maar in de mate van het mogelijke moest ze zorgen dat permanentie verzekerd was van 9.00 uur tot 17.00 uur.

M.-Cl. Lambrechts werkte als voltijdse BTK'ster hoofdzakelijk voor de werkgroep alcohol en arbeid, maar volgde ook de algemene administratie mee op. Haar contract liep ten einde op 31 oktober. Voor haar werd een tweedejaarsverlenging aangevraagd in dezelfde functie. In afwachting van de toekenning werkte ze verder als werkloze met vrijstelling van stempelcontrole.

W. Boers was als voltijdse BTK'er eveneens tot einde oktober bij ons tewerkgesteld. Hij verrichtte uitvoerend werk voor de werkgroepen onderwijs en documentatie. Hij besteedde heel

wat tijd aan het ficheren en catalogeren van onze bibliotheek en documentatiedienst. Dit contract kon niet verlengd worden bij gebrek aan financiële middelen.

Dankbare hulp was er in de verzending, van een vrijwilliger met vrijstelling van stempelcontrole L. Janny. Gedurende een beperkte periode was ook de conciërge van het Rode Kruis aangezocht voor de opkuis van onze lokalen; verhuis maakte hier een einde aan.

Om de kosten voor het sociaal secretariaat te drukken werd de samenwerking met Assubel opgezegd en zullen we met ingang van 1 januari 1989 aansluiten bij de Familie, Kartuizerstraat 45 te Brussel, dicht bij onze administratieve zetel.

6. Herstructurering van het Nationaal Comité voor Alcohol- en andere Drugproblemen v.z.w. (N.C.A.D.).

Het C.P.A.D., thans C.C.A.D. (Comite de Concertation sur l'Alcool et les autres Drogues) werkte nieuwe statuten uit die ook plaats maken voor hulpverlening, zodat het eveneens kan uitgroeien tot een evenwaardige partner aan franstalige zijde van de V.A.D. Hun statuten voorzien tevens een wetenschappelijke raad en regionale overlegcomité's.

Op 20 juli had een overleg plaats met het C.C.A.D. (L. Bils en Prof. Recht verontschuldigd), de V.A.D. (Ansoms S., Hebbelinck M., Meesters P. en het N.C.A.D. (Prof. Pelc, loco Prof. Verbanck).

Iedereen is overtuigd dat een Belgische overkoepelende organisatie wenselijk is voor niet-geregionaliseerde materies en voor breder overleg. Deze nationale overkoepeling zou slechts in beperkte mate eigen activiteiten opzetten. Het echte werk gebeurt in de

regionale organisaties. V.A.D. en C.C.A.D. opteren voor een eenvoudige structuur van het N.C.A.D.; geconstitueerd uit de twee overkoepelende regionale organisatie. Om de duitstaligen een plaats te geven kan statutair een verhouding 6-5-1 vastgelegd worden.

Van een beloofde nieuwe overlegvergadering, in september samen te roepen door het N.C.A.D., kwam niets terecht. V.A.D. en C.C.A.D. zullen nu samen een strategie moeten uitwerken.

B. Activiteiten.

1. Preventieproject

- Algemeen overzicht

Volgens de overeenkomst van 12 november 1987 met Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, J. Lenssens, aanvaardde de V.A.D. een aantal opdrachten in verband met de preventie van alcohol- en andere drugproblemen binnen de Vlaamse Gemeenschap.

In een richtnota stond de opdracht inhoudelijk verduidelijkt. Ze omvat zowel de registratie van de problematiek van alcohol en andere drugs, als de coördinatie en stimulering van regionale en lokale preventieprojecten.

Voor de realisatie van de opdracht werden M. Geirnaert en R. Peeters aangeworven als stafmedewerkers-coördinatoren.

Een projectgroep, bestaande uit VAD-verantwoordelijken en deskundigen, kwam een vijftal keren samen om de inhoud van het project mee te bepalen. Nu het preventieproject terug verlengd werd zal de projectgroep voor een nieuwe opdracht staan.

Een stuurgroep waakte over het opvolgen van de overeenkomst en legde de contacten tussen de opdrachtgever en de V.A.D.. De stuurgroep kwam zesmaal samen onder het voorzitterschap

van VAD-voorzitter Dr. S. Ansoms. Eénmaal gebeurde dit samen met de verantwoordelijken van de diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg waaraan lokale preventiewerkers warenverbonden om de subsidiëringmoelijkheden (voorschot en weddelast en uitkering van 80.000 fr. werkingskostenvergoeding) en de algemene werking te bespreken. Een aanzet van evaluatie werd opgemaakt.

Aan bestaande diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg werden 9 voltijdse en twee halftijdse preventiewerkers toegevoegd, gelijkmatig verspreid over de vijf Vlaamse provincies. Zij moesten de lokale en regionale initiatieven rond preventie van alcohol en andere drugs contacteren, ondersteunen en coördineren of bij ontbreken van dergelijke initiatieven aldaar de preventie op gang brengen. De groep van preventiewerkers kwam als team om de twee à drie weken samen te Brussel. Ze werkten aan een eigen visie over preventie vanuit een algemene G.V.O.-opvatting en -strategie; ze werkten samen aan het opstellen van concrete projecten, wisselden ideeën uit en stuurden elkaar bij in de realisatie van de pilootprojecten.

Over het eerste jaar preventieproject werd een apart en uitgebreid rapport opgemaakt met evaluatiepoging.

- Samenstelling stuurgroep, projectgroep en preventieteam :

Stuurgroep

- Namens de V.A.D. : Ansoms S. voorzitter en Meesters P., secretaris, Papenvest 78, 1000 Brussel

- Namens het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezondheidszorg, Montoyerstraat 10, 1040 Brussel : Coucheir R. en Stevens P.

- Namens de Federatie van Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg, Kon. Elisabethlaan 51, 9000 Gent : Lievens J. en Broothaers J.P.
- Namens het Verbond der Medisch-Sociale Instellingen, Guimardstraat 1, 1040 Brussel, Du Laing L. en Mulkers U.

Projectgroep

Ansoms Stan, voorzitter V.A.D., Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen, Veldbornstraat 39, 3300 Tienen

Casselman Jo, ondervoorzitter V.A.D. en verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Epidemiologie, Leopold III-laan 14, 3030 Heverlee

Keymeulen Robrecht, De Sleutel, Hundelgemsesteenweg 1, 9220 Merelbeke

Delmeire Filip, verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Middelenmisbruik, C.A.T., Hospitaalstraat 7, 9000 Gent

Van Hex Marcel, verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Documentatie, C.A.D., Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt

Van Deun Paul, verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Illegale Drugs, De Spiegel, A. Buyllaan 110 b, 1050 Brussel

Taccoen Luc, verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Studie en Hulpverlening, Psychiatrisch Ziekenhuis Broeders Alexianen, Veldbornstraat 39, 3300 Tienen

Tiesema Pieter, verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Alcohol en Arbeid, Prof. Molenaarlaan 20, 2241 RC Wassenaar (Nederland)

Pattijn Marie-Rose, verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Vrouw en Verslaving, Psychiatrisch Ziekenhuis Broeders Alexianen, Veldbornstraat 39, 3300 Tienen

Lievens Jos, vertegenwoordiger Federatie D.G.G.Z., Kon. Elisabethlaan 51, 9000 Gent

Boydens Joel, vertegenwoordiger V.M.S.I., Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, Wetstraat 121, 1040 Brussel

Geirnaert Marijs, stafmedewerker V.A.D. en verantwoordelijke V.A.D.-werkgroep Onderwijs, Papenest 78, 1000 Brussel

Peeters Rudi, stafmedewerker V.A.D., Papenest 78, 1000 Brussel

Preventieteam

- **Coördinatie :**

M. Geirnaert en R. Peeters, VAD, Papenest 78, 1000 Brussel

- **Lokale preventiewerkers :**

West-Vlaanderen :

Vanhuele Hilde, DGGZ, Frère Orbanstraat 143, 8400 Dostende

Wouters Luc, DGGZ, J. Lagaelaan 21, 8800 Roselare

Oost-Vlaanderen

De Decker Agnes, Therapiecentrum, Grote Markt 37, 2700 Sint-Niklaas

Tack Marc, C.A.T., Hospitaalstraat 7, 9000 Gent

Brabant

De Bock Mia, Primavera, L. Procureurstraat 14, 1090 Brussel
Vermeiren Walter, DGGZ, V. De Costerstraat 86, 3000 Leuven

Antwerpen

Melissen Selm, Altos, Ketsstraat 17, 2018 Antwerpen
De Schrijver Inge, DGGZ, Steenweg op Oosthoven 114, 2300
Turnhout
Aertsen Peter, DGGZ, Bafferstraat 39, 2800 Mechelen

Limburg

Baeten Carlo, en Vanderstraeten Marjet, C.A.D.,
Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt

2. Studiedag "Alcohol, drugs, en gezin".

Meer dan 350 geïnteresseerden waren aanwezig op de studiedag rond
"Alcohol, drugs, en gezin". Deze ging door in het Casino te
Gent op zaterdag 19 november.

Deze studiedag was een waardige afsluiting van de jaarlijkse
preventieweek tegen middelenmisbruik en tevens van één jaar
werking binnen het preventieproject.

VAD-Berichten N° 5, 1988 gaf een bondig overzicht van de
verschillende onderwerpen die aan bod kwamen. Uitgebreide teksten
van de verschillende sprekers zullen tot een publicatie gebundeld
worden, die begin 1989 verkrijgbaar zal zijn.

Programma studiedag :

Voormiddagprogramma

"Alcohol, drugs en het gezin"
Algemene situering van de problematiek

Dr. Stan Ansoms, voorzitter V.A.D.

"Aandacht voor de problematiek van verslaving en gezin
vanuit een globaal preventiebeleid"

Jan Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn, Gezin
en Volksgezondheid

"Vrouw en middelenmisbruik"

- Maatschappelijke en psychologische factoren die
relevant zijn voor het toenemend misbruik van medicatie
en alcohol bij vrouwen

- De vrouw als partner van de man met alcoholproblemen

Jeanine De Belder, Lic. klinische psychologie en
systeemtherapeute, C.A.T., Gent

"Kinderen van alcoholisten"

- Ervaringen en gevolgen van het opgroeien in een gezin
met een alcoholprobleem :

- een psychopedagogisch perspectief

- stand van onderzoek

Claire Coolen-Perednia, Lic. pedagogische wetenschappen, orthopedagoge in het psychotherapeutisch en orthopedagogisch centrum voor adolescenten van de Kliniek Broeders Alexianen, Tienen

"Jonge druggebruikers in het gezin"

- Wederzijdse beïnvloeding tussen druggebruiker en gezin
- Interactie tussen gezin en buitenwereld (familie, buurt

Wim Meyvis, Maatschappelijk werker en systeemtherapeut, verantwoordelijke voor opnames en familiebegeleiding in ADIC (Antwerps Drug Interventie Centrum), Antwerpen

"Gezin en preventie"

De rol van de ouders bij preventie van alcohol- en andere drugproblemen :

- de omgang met alcohol, medicatie en andere drugs in het gezin, bespreekbaar stellen van druggebruik;
- reacties op experimenteel druggebruik van de kinderen;
- ondersteuning van educatieve preventieprogramma's op de school

Marijs Geirnaert, Leerkracht, postgraduaat in gezondheidsvoorlichting en -opvoeding, stafmedewerker V.A.D., coördinator preventieproject

Namiddagprogramma

KEUZE UIT DRIE PARALLELE SESSIES VOLGENS INSCHRIJVING

sessie 1 : VERSLAVING EN ZELFHULP : Zelfhulp helpt!

Algemene leiding : Dr. S. Ansoms, voorzitter VAD

"Ontstaan en evolutie van de zelfhulpbeweging in Vlaanderen : overzicht van de bestaande groepen en hun werking"

Lieve Jordens maatschappelijke assistente, C.A.D.
Hasselt

Gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen
Bespreking in kleine groepen

**sessie 2 : PREVENTIE VAN ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN VIA HET
GRZIN**

Algemene leiding : team van preventiewerkers van het preventieproject voor alcohol- en andere drugproblemen in de Vlaamse Gemeenschap.

"De ouderrol bij preventieprogramma's rond genotsmiddelen bij jongeren"

Mia De Bock, Marijs Geirnaert, Hilde Vanhuele, Luc Vouters

"De rol van eerstelijns hulpverleners in de vroege signalering van misbruik in gezinssituaties"

Agnes De Decker, Rudi Peeters, Marc Tack, Walter Vermeiren

Gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen
Discussie

sessie 3 : GEZINSTHERAPIE BIJ VERSLAVINGSPROBLEMATIEK

Inleiding : Prof. P. Van Oost, R.U. Gent, Faculteit
Psychologische en Pedagogische Wetenschappen

"Begeleiding van jonge verslaafden en van hun gezin van
herkomst binnen een intramurale setting"

Bert Hillen U.P.C. Sint Kamillus, Bierbeek

"Werken met families : enkele probleemaspecten"

Bea De Maeseneer, De Sleutel, Antwerpen

"Echtpaartherapie bij alcoholisten"

Luc Taccoen, Kliniek Broeders Alexianen, Tienen

Gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen
Discussie

We hielden dit jaar geen persconferentie. Na de studiedag verschenen er wel bijdragen over thema's van de studiedag, o.a. in Volksmacht, De Bond,

3. Lokale preventieprojecten

Pas in september kregen we de mondelinge bevestiging dat er terug een bedrag voorbehouden bleef voor lokale preventieprojecten. Dit bedrag bleek achteraf hetzelfde te zijn van de voorgaande jaren : 700.000 fr. Door 15 organisaties werden 64 projecten ingediend.

In ons advies hielden we rekening met volgende criteria :

- speciale aandacht voor ingediende pilootprojecten uit het preventieproject
- uitwerking van concrete preventieprojecten of de noodzakelijke voorbereiding ervan
- spreiding over alle regio's
- ondersteuning van traditionele organisaties met permanente preventie-activiteiten
- folders en brochures mogen niet overlappend zijn; noodzaak van overleg en samenwerking tussen de initiatiefnemers
- personeelskosten zijn niet subsidieerbaar

Door de Vlaamse Gemeenschap werden bij besluit van 28.12.1988
volgende betoelagingen toegekend :

Limburgs Platformoverleg Verslaving, Hasselt	149.000 fr.
De Sleutel, Deurne	20.700 fr.
Federatie Sobriëtas, Brugge	48.300 fr.
Provinciaal Overleg over Alcohol en andere Drugs, Brussel	40.000 fr.
Sobriëtas West-Vlaanderen, Brugge	48.300 fr.
W.C.A.D., Roeselare	40.000 fr.
W.C.A.D., Izegem	6.900 fr.
W.C.A.D., Tielt	3.400 fr.
W.C.A.D., Kortrijk	17.250 fr.
W.C.A.D., Brugge	17.250 fr.
W.C.A.D., Oostende	26.900 fr.
S.A.V., Borgerhout	20.700 fr.
Jeugdwelzijnszorg, Mechelen	15.000 fr.
Schoner Leven, Gent	48.300 fr.
Project Huisarts en Alcohol, Gent	30.000 fr.
De Sleutel, Merelbeke	48.300 fr.
Samenwerken aan Gezondheid, Ledeberg	20.700 fr.
Werkgroep Drugpreventie, Sint-Niklaas	30.000 fr.
Katholieke Werkgroep rond Alcohol en andere Drugs, Sint-Niklaas	20.700 fr.
I.D.G.T., Gent	48.300 fr.

4. Documentatiedienst

- bibliotheek :

Door de werkgroep documentatie werd een bezoek gebracht in
Utrecht en Parijs aan een gespecialiseerde bibliotheek inzake
alcohol en andere drugs ten einde ook de bruikbaarheid van onze

bibliotheek te optimaliseren. Voor een totale herschikking waren er momenteel geen middelen beschikbaar.

De bibliotheek wordt regelmatig geconsulteerd voor studiewerken en specifieke informatie- of hulpvragen.

De bibliotheek werd dit jaar aangevuld met 82 werken. Ze bevat momenteel 1820 boeken en een 50-tal tijdschriften.

We beschikken eveneens over een uitgebreid gamma voorlichtingsmateriaal uit binnen- en buitenland, samengebundeld in een bestellijst.

De videoteek beschikt over 31 banden in twee systemen (U-matic en VHS)

Het reclamebureau Wymans Bogaerts & Partners plaatst tegen het jaareinde al enkele jaren gratis in dagbladen en weekbladen publicitaire inlassingen in de vorm van een affiche met oriënterende ondertekst over het alcoholprobleem.

Om de samenwerking te bevorderen had het dagelijks bestuur een paar overlegvergaderingen met de firma. We zagen de jaarlijkse campagne liever minder agressief en meer gericht op gedragswijzigende attitudes. Voor dit jaar werd gesuggereerd een positieve benadering vooral naar het gezin en ook naar het verkeer toe, zo mogelijk vanuit de drie onderscheiden middelenmisbruiken : alcohol, medicatie en illegale drugs.

De firma lanceerde volgende "affiches" :

- Waar heb ik de auto nu gelaten?
- 't Wordt weer niks vanavond.
- Als papa drinkt weent mama.

Nieuwe publicaties :

- Alcohol, wat betekent dat voor jou mevrouw?
- Aids - Aids is een killer (voor illegale druggebruikers)
- herwerking van de bestellijst - voorlichtingsmateriaal over alcohol en drugs
- herwerking V.A.D.-folder
- herdruk lesmap "Roken en Drinken : klassikaal bekeken"

- juli 1988 alcoholvrij, een nieuwe trend?
 literatuur- en activiteitenkalender
 drugtelefoon
- september 1988 : straathoekwerk : op het kruispunt van
 hulpverlening en preventie?
 aankondiging V.A.D.-studiedag
 nieuws van de werkgroepen
- november 1988 : studiedag : Alcohol, drugs... en het gezin
 - toespraak van Minister J. Lenssens
 - vrouw en psychofarmacagebruik
 - kinderen van alcoholisten : ervaringen en
 gevolgen van het opgroeien in een gezin met
 een alcoholprobleem
 - complexiteit van wederzijdse beïnvloeding
 tussen de jonge druggebruiker en zijn
 omgeving (gezin, familie, buurt,)
 - gezin en preventie
 - zelfhulp en verslaving
 - preventie van alcohol- en drugproblemen via
 het gezin
 - gezintherapie bij verslavingsproblematiek
 - mededelingen

7. Samenwerking met andere instanties

- Comité de Concertion sur l'alcool et les autres drogues,
 C.C.A.D. :
 na de scheiding is er terug regelmatig contact met onze
 franstalige zusterorganisatie. We voorzien in de toekomst
 gelijk-geïnspireerde acties in de onderscheiden
 taalgebieden.

- **Stuurgroep G.V.O. in het onderwijs :**
Eén van de stafmedewerkers is lid van de stuurgroep G.V.O. in het onderwijs. Deze stuurgroep bevat vertegenwoordigers uit de kabinetten van onderwijs en volksgezondheid, uit de administratie van volksgezondheid, uit de verschillende onderwijsnetten, uit M.S.T. en P.M.S., uit onderzoeksequipes van K.U.L. en R.U.G. en uit het Belgische Rode Kruis. De stuurgroep G.V.O. coördineert de verschillende initiatieven m.b.t. G.V.O. in het onderwijs.

- **Koördinatiecomité Algemene Tabakspreventie, K.K.A.T.:**
De aanverwantheid van de problematiek en de benadering van bepaalde doelgroepen (o.a. jongeren in technisch en beroepsonderwijs) stuurde aan op wenselijkheid van overleg en wederzijdse inbreng.

- **International Council on Alcohol and Addictions, I.C.A.A. - European Community Committee :**
de V.A.D. is nog niet als lid aangesloten, maar volgt met belangstelling de activiteiten.

- **Internationaal Aids-Coördination, IPAC :**
De aidsproblematiek met de risicogroep van drugsruiters zorgde voor samenwerking vooral door de werkgroep illegale drugs.

- **Federatie van Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg vzw en Verbond der Medisch-Sociale Instellingen :**
Beide koepelorganisaties zijn van nabij betrokken in het preventieproject, te meer omdat de lokale preventiewerkers werknemers zijn in diensten voor geestelijke gezondheid. Ze maken ook deel uit van de onderscheiden werkgroepen.

- **Koning - Boudewijnstichting :**
Deze stichting nam zich voor de preventie en verslaving bij jongeren in de aandacht te brengen. Wij volgen deze belangstelling verder op.
- **Lions International Distrikt 112, Belgium** werkte rond drugpreventie. Men was erg geïnteresseerd aan het preventieproject.
- **Mevr. Rodrigues Silveria**, bursale van de Raad van Europa kwam 16 mei op studiebezoek voor haar opdracht omtrent epidemiologie en preventie over drugs in België.
- **De heer T. Williams, E.E.C.** expert on health education van de universiteit van Southampton werd 27 mei ontvangen.

Zowel voor wetenschappelijk onderzoek en denkwerk als voor het opzetten en lanceren van acties staan we open voor breed overleg en samenwerking.

8. Werkgroepen

a. Onderwijs

1. Wijzigingen en uitbreiding van de werkgroep.

Begin 1988 heeft de verantwoordelijke van de werkgroep onderwijs, Dhr. P. Ooms, gezien zijn drukke beroepsbezigheden, zijn ontslag bij de voorzitter van VAD ingediend. Het Dagelijks Bestuur van VAD verzocht Dhr. Ooms om als verantwoordelijke aan te blijven en stelde Marijs Geirnaert, stafmedewerker binnen het preventieproject, als tijdelijk waarnemend verantwoordelijke aan. Ondanks een aanbevelingsbrief van de vroegere verantwoordelijke, waarin hij de leden van de werkgroep om hun blijvende medewerking verzocht, haakten een aantal van de vroegere medewerkers af en werden nieuwe mensen aangezocht. Deze werden gerecruteerd binnen het preventieproject voor alcohol en andere drugproblemen enerzijds, en gezien de werkzaamheden van de werkgroep binnen de ouderverenigingen en PMS/MST anderzijds.

Volgende personen maakten dit jaar deel uit van de werkgroep :

- C. Baeten (preventiewerker Limburg)
- W. Boers (V.A.D.)
- M. Bogaert (EVO)
- M. De Bock (preventiewerkster Brussel)
- H. De Boeck (studente criminologie)
- C. De Bruyn (D.J.V.)
- M. De Cooman (Sobriëtas)
- M.L. Delbeke (Schoner Leven)
- L. De Mynck en R. De Wulf (GVO-project RUG)
- D. Jorissen (NVO)
- M. Lambert (KKAT)
- I. Roofthoof (RPMS Zaventem)
- R. Sanders (MST Halle)
- Van den Borre (NCOV)

- M. Vanderputten (VMSI)
- H. Van Dromme (Belgische Rode Kruis)
- H. Vanhuele (preventiewerkster Oostende)
- L. Wouters (preventiewerker Roeselare)

2. Lespakket Roken en Drinken : Klassikaal bekeken

Begin 1988 werd een folder met aankondiging van het lespakket naar alle basisscholen verstuurd. Zij konden op die manier een gratis exemplaar van het lespakket aanvragen. Hierop reageerden 1016 scholen, leerkrachten en/of PMS/MST-centra, wat reeds een herdruk van het lespakket noodzakelijk maakte. Ook aan alle secundaire scholen werd een folder verstuurd waarin het nieuwe pakket werd toegelicht en waarin tevens de pakketten voor het secundair onderwijs in herinnering werden gebracht.

3. Achtergrondinformatie

Door de stuurgroep GVO in het Onderwijs werd aan VAD de medewerking gevraagd aan het onderzoeksproject GVO in het secundair onderwijs, uitgevoerd door het GVO-project van de RUG. Deze medewerking bestond in het uitwerken van achtergrondinformatie voor de leerkrachten bij een pakket met video rond alcoholpreventie. Dit pakket 'Het kan ook zonder' richt zich tot 14 - 16-jarigen en wordt in het schooljaar 1988 - 89 in 8 pilootscholen uitgetest. Nadien wordt het over alle secundaire scholen in Vlaanderen verspreid. Het alcoholpakket vormt een onderdeel van een totaalprogramma rond GVO, waarin naast alcohol ook roken, voeding, veiligheid en verslaving aan bod komen.

Ook voor het thema verslaving werd de medewerking van de werkgroep onderwijs gevraagd. Het is de bedoeling informatie te bundelen over illegale drugs, medicatie en andere genotsmiddelen.

Voor deze opdracht heeft de werkgroep ondersteuning gezocht bij de werkgroepen illegale drugs en middelenmisbruik van VAD.

Het ligt tevens in de bedoeling om beide bundels achtergrondinformatie ook als VAD-publicatie uit te geven in 1989.

4. Ouderpakket

Naar aanleiding van de studiedag van VAD rond 'Alcohol, drugs,en het gezin' werd in de namiddagssessie rond preventie een ontwerp van een vormingsprogramma voor ouders van adolescenten voorgesteld rond alcohol- en andere drugpreventie. De werkgroep onderwijs heeft zich geëngageerd om dit programma inhoudelijk en methodisch uit te werken. Dit vormingsprogramma wil een alternatief zijn voor de traditionele ouderavonden rond alcohol en drugs. Vertrekpunt vormt de analyse van de positie van de ouders (de ouderrol, maar ook het eigen alcohol- en druggebruik) en van de betekenis van alcohol- en druggebruik bij adolescenten. Een uitgewerkt pakket wordt gepland tegen juni 1989.

5. CAD-project : Tralies in Wonderland

Door de preventiewerkers van Limburg werd een pilootproject uitgewerkt rond het leren omgaan met genotsmiddelen voor basisschoolleerlingen (2de en 3de graad). Dit project bestaat uit een video en werkboekjes voor de leerlingen. De ontwikkeling van het materiaal wordt binnen de werkgroep onderwijs opgevolgd.

6. Evaluatie pakket : Alcohol, Nuchter Bekeken.

Hilde De Boeck, licentiaatsstudente criminologie, organiseerde in het kader van haar thesis een bevraging bij alle leerkrachten die het lespakket : Alcohol, nuchter bekeken, hebben aangevraagd. De

resultaten van de bevraging waren vrij positief. De thesis is in de bibliotheek van VAD beschikbaar.

7. BTK

De veelvuldige activiteiten van de werkgroep onderwijs zijn dit jaar onder meer mogelijk gemaakt door de inzet van Walter Boers, die tot november van dit jaar in een BTK aan de werkgroep heeft meegewerkt.

8. KKAT

Een vertegenwoordiger van de werkgroep onderwijs neemt deel aan de werkzaamheden van de werkgroep 'Jongeren' van het Koördinatiekomitee Algemene Tabakspreventie.

9. Vergaderdata

De werkgroep onderwijs vergaderde in 1988 op volgende data :
8.3 - 28.3 - 4.5 - 2.6 - 6.7 - 3.8 - 22.9 - 20.10 - 16.11 - 20.12

Marijs Geirnaert

Waarnemend Verantwoordelijke

b. Werkgroep documentatie

De werkgroep vergaderde op 26 januari, 17 maart, 19 mei, 15 september en 24 november 1988.

Met de bedoeling de folderreeks over producten, die in 1987 startte, te vervolledigen werd de folder 'Alcohol' samengesteld. Om budgettaire redenen en omdat het dagelijks bestuur de folder in zijn definitieve versie nog niet goedkeurde, kon deze in de loop van 1988 nog niet gedrukt worden.

Op vraag van de Raad van Bestuur stelde de werkgroep een folder samen over de V.A.D.. Deze ligt voor ter bespreking aan het dagelijks bestuur.

De werkgroep besteedde ook ruimschoots aandacht aan de werking van de bibliotheek. Het classificatiesysteem werd grondig onderzocht. Er werden bezoeken afgelegd aan bibliotheken in het buitenland, met name het CNDCA en het Centre DIDRO te Parijs, het N.I.A.D. te Utrecht. Verder werd contact gelegd met het D.H.S. te Hamm (Duitsland).

Uit dit alles concludeerde de werkgroep dat het door de V.A.D. gehanteerde C.A.A.L.-systeem verouderd en gebruiksonvriendelijk is.

De werkgroep meent dat een informatisering hoogstnodig is en stelde voor dat bij gebrek aan financiële middelen er bezuinigd zou worden op de aankoop van boeken.

Minder documentatie zou hierdoor immers meer toegankelijk worden. Dit voorstel werd overgemaakt aan het dagelijks bestuur.

Tijdens verschillende vergaderingen werd ook uitvoerig van gedachte gewisseld over de globale werking en visie van de V.A.D.

en over de plaats die de werkgroep documentatie hierin inneemt.
Dit bleef voor de groep onduidelijk.

Bij gebrek aan een door de werkgroep ervaren globale beleidsvisie
aangaande preventie en curatie, waarbinnen de werkgroep zijn
activiteiten zou kunnen ontplooiën, besliste de groep zichzelf te
ontbinden.

De leden wensen zich echter verder voor de V.A.D. te engageren.

Marcel Van Hex
Voorzitter

c. Middelenmisbruik

1. Werkgroepsamenstelling : Dr. F. Delmeire, C.A.T. Gent; Dr. L. Blondeel, Farmaca v.z.w. Ledeberg; Mevr. A. De Rijck, Mevr. N. De Neve, de heer P. Lobbens, Neuro-psychiatrische Kliniek Sint-Kamillus, ontweningsafdeling "Het Kasteel", Sint-Denijs-Westrem; Apotheker De Boever, P.Z. Sint-Hiëronymus, Sint-Niklaas; Apotheker De Vos, Psychiatrisch Centrum St. Jan-Baptist, Zelzate; Mevr. L. Jordens, C.A.D., Hasselt; de heer M. Tack, C.A.T., Gent, Dr. Matthijs, Altox, Antwerpen; R. Peeters, V.A.D., Brussel; G. Laureyssens (C.A.T. gent).

2. Algemene oriëntatie :

De vroeger gemaakte keuze om als aandachtspunt voor de werkgroep de legale psychotrope farmaca te nemen bleef behouden.

Binnen deze groep zijn het vooral de Benzodiazepines die specifieke aandacht kregen.

Een aantal belanghebbende artikels hieromtrent werd verspreid en besproken.

3. De vergaderingen hadden plaats op 28.01.1988, 09.03.1988, 24.04.1988, 06.10.1988 en 22.12.1988.

Tevens had op 08.12.1988 een werkvergadering plaats met enkele werkgroepleden.

4. Vanuit de reeds bij het begin vastgestelde problemen rond vaagheid van terminologie en begripsverwarring werd geopteerd voor :

- Een middelenclassificatie met wetenschappelijke juistheid en gebruiksvriendelijke toegang. Hieraan wordt gewerkt.

- Een Nederlandstalige versie maken van het WHO-memorandum getiteld "Nomenclatuur en classificatie van drug- en alcoholgerelateerde problemen".

De vertaling, redactie en realisatie van deze tekst vormde de hoofdbrok van de werkgroepactiviteiten in 1988. Er resten slechts enige syntactische aanpassingen en een vereenvoudiging van het vocabularium. Voor de eerstvolgende vergadering wordt een definitieve kopij verwacht.

Ook wordt uitgekeken naar een mogelijke nieuwe tekst van de WHO zelf.

5. Varia :

Tevens kwamen aan bod :

- De nieuwe analgeticawetgeving
- Het Benzodiazepineonderzoek in de schoot van de vzw. Farmaca
- Vraagstelling vanuit de werkgroep onderwijs

6. Planning :

- Verspreiding van de WHO-tekst
- Definitieve vormgeving van een classificatie
- Nog te bepalen prioriteiten

Marc Tack

d) Studie en hulpverlening

Gedurende het werkjaar '88 werden vooral vier projecten gestart.

1. Het eerste project betrof het organiseren van een studienamiddag rond het thema 'gecontroleerd drinken'. Deze activiteit is tweemaal doorgegaan. Eénmaal op woensdag 12 oktober en éénmaal op woensdag 9 november in Pittem. Van deze activiteiten zal nog een verslag gemaakt worden. Wij hopen dit verslag onder één of andere vorm te kunnen verspreiden.

2. Ons tweede project betreft een 'gemeenschappelijke registratie van een aantal psychologische testen'. De onderliggende vraag handelt over de relatie : duur en ernst van de drinkgeschiedenis van de laatste zes maanden en het neuropsychologisch functioneren één maand na ontwenning. Dit project is volop bezig.

3. Ons derde project betreft een 'retrospectief follow-up onderzoek' van patiënten die vijf jaar geleden bij ons werden opgenomen.

4. Tot slot moeten wij vermelden dat de werkgroep meegewerkt heeft aan de organisatie van de studiedag "Alcohol, drugs en gezin" op 19 november in Gent. Daar moesten wij als werkgroep de rubriek 'gezinstherapie' verzorgen.

L. Taccoen
Voorzitter

e) Werkgroep epidemiologie

De VAD Werkgroep Epidemiologie is gestart op 19 april 1988 en kwam sindsdien viermaal samen.

De leden van de werkgroep zijn de volgende :

Joris Casselman, (KUL), verantwoordelijke;

Peter Hooft, (KUL);

Lea Maes, (RUG);

Robrecht Keymeulen, (De Sleutel);

Rudi Peeters, (VAD);

Ruud Peeters, (UIA);

Viviane Van Casteren, (Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie);

Pierre Van Damme, (UIA);

Henk Vandebroele, (ADIC, De Spiegel).

De doelstellingen van de werkgroep zijn de volgende :

- Op korte termijn de registratieopdracht in het kader van het preventieproject van de Vlaamse Gemeenschap ondersteunen en begeleiden (o.m. door de bruikbare bestaande gegevens kritisch door te lichten en periodisch samen te bundelen; door het bevorderen van de vergelijkbaarheid van gegevens tussen verschillende geografische gebieden en doorheen de tijd; door het ter beschikking stellen van mini-instrumenten en eventueel door vormingsactiviteiten).
- Op lange termijn, het bevorderen van epidemiologische studies in het domein van alcohol en andere drugs.

In de loop van 1988 werden de volgende werkzaamheden verricht :
De meeste aandacht is gegaan naar het opmaken van een inventaris van alle bruikbare beschikbare gegevens in Vlaanderen vanaf 1970 betreffende het gebruik van alcohol, psychofarmaca en illegale drugs. Deze gegevens werden ingedeeld in drie categorieën :

- Officiële statistieken
- Contacten met voorzieningen ('utilization data')
- Bevolkingsonderzoeken ('surveys')

Vertrekkende van de drie brochures, destijds door de Volksbond uitgegeven, als basisdocumenten worden periodische aanvullende overzichten gepland.

Verder werden voorbereidende activiteiten gestart teneinde praktische handleidingen samen te stellen betreffende enkele prioritaire types van onderzoek (o.m. schoolenquête, dagprevalentie, follow-up onderzoek).

Het ter beschikking stellen van eenvoudige instrumenten, vormingsactiviteiten en het bevorderen van epidemiologisch onderzoek blijven als belangrijke objectieven voor de toekomst.

J. Casselman
Voorzitter

f) Alcohol en arbeid

Het afgelopen jaar is er door de werkgroep heel wat werk verzet. Deze werkzaamheden zijn tweërlei :

A. Voorbereidende werkzaamheden

B. Uitvoerende werkzaamheden

A. Voorbereidende werkzaamheden

Dit betreft voornamelijk de samenstelling van een werkboek Alcohol en Arbeid. Bedoeling is hierin zo volledig mogelijk de diverse aspecten m.b.t. de alcoholproblematiek in bedrijven op te nemen, zodat in theorie elke aanvrager hierop beroep kan doen. Voor een concrete toepassing in de respektievelijke bedrijven kan hiernaast beroep gedaan worden op medewerkers van de werkgroep. Het werkboek is gebaseerd op concrete ervaringen o.a. in Nederland, Limburg, West-Vlaanderen en Brabant.

De werkgroep opteerde voor een concreet 'werkboek' waarin getracht wordt zo volledig mogelijk de problematiek te behandelen.

Eind 1988 was de programmakommissie bezig met de eindredactie ervan. Madien hopen we dit voor te leggen aan enerzijds de stuurgroep en het Dagelijks Bestuur van de V.A.D. Publikatie is voorzien eind maart 1989.

Andere aanvragen en projekten hebben de samenstelling trouwens vertraagd. Het is ook niet de bedoeling dat de programmakommissie of stuurgroep (programmakommissie is een groep samengesteld uit de grote werkgroep, stuurgroep genaamd, en belast met de praktische uitwerking van de projekten) alle werk alleen verricht. De diverse preventiewerkers zullen in de mate van het mogelijke in de diverse regio's ondersteuning dienen te verlenen. Verder blijft de optiek van de stuurgroep dat de bedrijven en

instellingen zoveel mogelijk dienen aangespoord zelf actief te worden en een beleid rond deze problematiek op te zetten. De rol van de medewerkers van de V.A.D. dient zich voornamelijk te richten naar advies en begeleiding.

B. Uitvoerende werkzaamheden

1. Video alcohol en arbeid

De programmakommissie heeft medewerking verleend aan de samenstelling van een video Alcohol en Arbeid van een grote elektriciteitsmaatschappij. Krachtlijnen werden geformuleerd alsook een aantal scenariovoorstellen die nadien door een professionele scenarist verder uitgewerkt werden. Verscheidene kommissieleden hebben hieraan heel wat tijd besteed. Een aantal van de werkvergaderingen dienden ook op het samenstellen van deze video afgestemd te worden.

2. Projekt alcohol en arbeid Brabant

Dit projekt, gestart in '87, gebeurt in samenwerking met het C.C.A.D. Ook de twee lokale preventiewerkers van de regio verlenen hun medewerking. Het betreft hier het opstarten van een preventiecampagne in al haar aspecten. Tot nog toe werd voornamelijk onderzoek gedaan naar de konkrete situatie in dit provinciaal bestuur (enquête) en gestart met de opleiding van 'sleutelfiguren' (arbeidsgeneesheren, leden van de arbeidsgeneeskundige-, sociale en personeelsdienst, administratie in voorbereiding op het lanceren van de eigenlijke informatiecampagne ('89).

De rol van de V.A.D. zal zich in de toekomst beperken tot begeleiding/advies van de initiatieven kaderend in deze campagne.

3. Projekt Vest-Vlaanderen

De werkgroep alcohol en arbeid van het V.C.A.D. organiseert samen met het V.A.D. een training alcohol en arbeid naar bedrijven. Deze vormingscyclus omvat vier sessies, waarvan in de maand december reeds 2 georganiseerd werden.

4. Vakbonden

In Limburg zijn er kontakten geweest met regionale verantwoordelijken. Dit gebeurt echter nog op beperkte wijze aangezien men richtlijnen van hogerhand verwacht. De programmakommissie had voorbereidende vergaderingen met afgevaardigden van de vakbonden op nationaal niveau.

Een artikel 'alcoholgebruik in en om het werk' verscheen in het maandblad 'Ons Recht' van de L.B.C. (Landelijke Bediendencentrale).

5. Ondersteunende activiteiten

- inventarisatie en uitbouw dokumentatiemateriaal binnen- en buitenland;
- deelname aan studiedagen mogelijks met infostand, o.a. DHS-congres in Berlijn van 7 tot 10 november '88;
- uiteenzettingen alcohol en arbeid : o.a. studenten Sociaal Hoger Onderwijs, arbeidsgeneesheren;
- behandelen diverse verzoeken, gaande van informatie-aanvragen tot het opzetten van campagnes.

De medewerkers aan de stuurgroep waren in 1988 :

J. Colson , W.C.A.D., Kortrijk
R. De Venter, D.G.G.Z. Oostende (P)
J. De Ranter, Antwerpen
M.-Cl. Lambrechts, V.A.D. (P)
S. Nelissen, Altox, Antwerpen (P)
P. Ooms, S.A.W. Borgerhout
P.M. Tiesema, voorzitter (P)
M. Vanderstraeten, C.A.D. Hasselt (P)
A. Voet, Antwerpen
M. De Bock, Primavera Brussel (P)
W. Vermeiren, D.G.G.Z. Leuven (P)
J. Sanders, D.G.G.Z. Roeselare (P)

Op de volgende data kwamen respectievelijk de stuurgroep en de
programmakommissie (voorbereidende werking) bijeen :

Stuurgroep : 25.5. en 27.10.

Programmakommissie : 26.1. - 23.2. - 11.3. - 21.3. - 3.5. - 10.6.

9.8. - 5.9. en 13.12.

Verslag vrij samengesteld naar P. Tiesema : 'Overzicht en
werkzaamheden alcohol en arbeid'.

g. **Werkgroep Vrouwen en verslaving**

1. **W.b. samenstelling van de werkgroep**

Bie Nielandt (werkzaam in T.G. "Katharsis") en Jo Martens (werkzaam in T.G. "De Spiegel") gaven hun ontslag wegens ontwikkelingen binnen hun eigen werkplaats.

Marijs Geirnaert zou zoveel mogelijk de vergaderingen bijwonen.

De werkgroep bestaat nu uit 7 deelnemers.

2. De folder "alcohol, wat betekent dat voor U mevrouw?" werd verder uitgewerkt w.b. tekst en uiteindelijke vormgeving. Samen met de lezing van Jeanine De Belder werd de folder voorgesteld op de V.A.D.-studiedag op 19 november 1988. Modaliteiten van verspreiding werden verder uitgewerkt.
3. Verder werden kontakten gelegd en voorbereidende vergaderingen gehouden met Selm Nelissen in het kader van zijn preventieproject in Antwerpen. Uiteindelijk werd geopteerd voor een studienamiddag op 16 maart 1989 voor eerstelijns werkers. Thema: "Vrouwen en verslaving". Inhoud en concrete modaliteiten werden voorbereid. Deze studiedag zou gevolgd worden door publikatie van artikelen in diverse tijdschriften.

M.R. Pattijn

Voorzitster werkgroep

h. Werkgroep Illegale drugs

De werkgroep concentreerde dit jaar al haar aandacht rondom het Aids-probleem bij druggebruikers. Hoge prevalentie cijfers van seropositieven bij intraveneuze druggebruikers alarmeerden niet alleen de Aids-specialisten, maar in deze werkgroep ook de drugspecialisten. Zij togen aan de slag wat resulteerde in drie acties :

- Vooreerst werd de vraag gesteld naar de toestand in België. Zijn onze IV-druggebruikers seropositief? De leden van de werkgroep betwijfelden dat vanuit de ervaring in de eigen behandelingscentra. Er werd besloten tot een systematische maandelijkse rondvraag binnen de Vlaamse hulpverlening, al dan niet gespecialiseerd in drug-problemen. In 1988 werd dit reeds 2 maal gerealiseerd, wat een beeld geeft van de recente evoluties. Uit de laatste meting blijkt dat er in de eerste 6 maanden van 1988 vijf seropositieve IV-druggebruikers begeleid werden, een rapportering door 45 centra.

- Een actie werd ondernomen op het vlak van de preventie. Het drugmilieu is vooralsnog moeilijk toegankelijk, toch passeren heel wat gebruikers in de drughulpverlening en worden daar voorgelicht over het Aids-probleem en de te nemen gedragsvoorzorgen. Om dit kwaliteitsvoller te laten verlopen, werd op 9 decembre een studiedag ingericht voor hulpverleners. Zowel medische, profylactische als juridische aspecten werden behandeld. In de namiddag kwam de preventie uitgebreid aan bod met workshops waar ervaringen uitgewisseld werden en video films werden voorgesteld.

- Een derde initiatief was de uitgifte van een informatiedrager, een folder, om in het milieu door te

dringen. Deze Aids-folder werd echter met een beperkte oplage gedrukt om aldus snel vernieuwd te kunnen worden op basis van feed-back en evaluatie-onderzoek.

Naast de heruitgave van de folder, staat er ook nog een tweede studiedag op tafel voor 1989 en zal de halfjaarlijkse enquête naar de seropositieven in de hulpverlening blijvend herhaald worden. Een subsidie van de Minister voor Volksgezondheid (H. Weckx) werd toegezegd om dit te realiseren.

De werkgroep illegale drugs kon steeds rekenen op 15 geïnteresseerde leden waarvan 2/3 regelmatig aanwezig was op de 6 bijeenkomsten die in 1988 gepland waren. In 1989 zal de werkgroep zich terug meer op het drug-probleem an-sich werpen, naast de opvolging van de hoger beschreven activiteiten.

Namens de werkgroep

Paul Van Deun

Voorzitter

Bijlage 1

LEDENLIJST

- ANSOMS Constant,** Vertegenwoordiger van de ontwenning-afdeling van de Psychiatrische Kliniek te Tienen, Veldbornstraat 39, sectie hulpverlening
- BAUKELAND Magda,** Vertegenwoordigster "De Ark" Hundelgemsesteenweg 1, 9220 Merelbeke, sectie hulpverlening
- BEERDEN Tony,** Zwanenstraat 3/2, 3500 Hasselt individueel lid
- BOGERS Gerard,** Vertegenwoordiger van de Katholieke Werkgroep alcohol en drugs, Kroonmolenstraat 5, 2700 Sint-Niklaas sectie preventie
- BROUCKE Marina,** Vertegenwoordigster van het Psycho-sociaal Centrum Primavera, L. Procureurstraat 14, 1090 Brussel sectie preventie/hulpverlening
- CASSELMAN Joris,** geneesheer-psychiater, Leopold-III-laan 14, 3030 Heverlee, individueel lid
- COLSON Jan,** Vertegenwoordiger van het Westvlaams Coördinatiecomité voor Alcohol- en andere drugproblemen, Vismarkt 4, 8500 Kortrijk, sectie preventie

DAVELOOSE Rita, diensthoofd, Nieuwland 10, 1900 Overijse, individueel lid

DEBREF Georges, directeur, Sint-Norbertusstraat 51, 3400 Landen, individueel lid

DE DECKER Jan, Vertegenwoordiger van het Medico-sociaal centrum Altox, Ketsstraat 17, 2018 Antwerpen, sectie preventie/hulpverlening

DE GROOTE Yvan, Vertegenwoordiger van de Ontwenningssetting, Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Franciscus, Penitentenlaan 7, 9620 Zottegem, sectie hulpverlening

DELBREKE Marie-Louise, Vertegenwoordigster van Schoner Leven, Dreef 4, 9040 Gent, sectie preventie

DELMIRE Filip, Vertegenwoordiger voor het Centrum voor Studie, Behandeling en Preventie van Alcoholisme en Toxicomanieën, C.A.T., Hospitaalstraat 7, 9000 Gent, sectie preventie/hulpverlening

DE HEVE Nadine, Vertegenwoordigster van de Neuro-psychiatrische kliniek Sint-Camillus, Ontwenningsafdeling "Kasteel", Beukenlaan 20, 9820 Sint-Denijs-Westrem, sectie hulpverlening

DE SCHREEMARKER FILIP, Vertegenwoordiger van de Vereniging voor Geesteshygiëne, Frère Orbanstraat 143, 8400 Oostende, sectie preventie/hulpverlening

FIERENS Greta, Vertegenwoordigster van het
Behandelingscentrum voor
verslavingsziekten, Psychiatrisch
Ziekenhuis Broeders Alexianen,
Provinciesteenweg 408, 2530 Boechout,
sektie hulpverlening

HEBBELINCK Denise, Vertegenwoordigster van de Vereniging
Alcoholvrij Wegverkeer, Gelukstraat 17,
9000 Gent, sektie preventie

HEBBELINCK Marcel, Vertegenwoordiger van de Internationale
Organisatie van Goede Tempeliers,
Lisbloemstraat 20, 9000 Gent, sektie
preventie

HEBBRECHT Marc, Vertegenwoordiger van het
behandelingsprogramma voor toxicomanen,
Psychiatrisch Ziekenhuis Sancta Maria,
Melverencentrum 111, 3800 Sint-Truiden,
sektie hulpverlening

HERREMAN Hugo, Vertegenwoordiger van het Medico-sociaal
Centrum Matt Talbot, Moorkensplein 14,
2200 Borgerhout, sektie
preventie/hulpverlening

JORDENS Godelieve Vertegenwoordigster van het Centrum voor
Alcohol- en andere Drugproblemen,
Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt, sektie
preventie

- LEHEMBRE Jan,** Vertegenwoordiger van het behandelingsprogramma voor verslavingsproblemen, Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Hiëronymus, Dalstraat 120 a, 2700 Sint-Niklaas, sectie hulpverlening
- MAERTENS Johan,** Vertegenwoordiger voor de drugvrije therapeutische gemeenschap "De Sleutel", Hundelgemsesteenweg 1, 9220 Merelbeke, sectie hulpverlening
- MESTERS Piet,** Vertegenwoordiger van de Vereniging voor Geesteshygiëne, Tieltseseenweg 10, 9900 Beklo, sectie preventie/hulpverlening
- MINGELS Willy,** Vertegenwoordiger van de Caritatieve Volkswerken, Kempische Kaai 11, 3500 Hasselt, sectie preventie
- MOENS Ann,** Vertegenwoordigster van de Werkgroep Drugpreventie, Grote Markt 37, 2700 Sint-Niklaas, sectie preventie
- NIBLANDT Beatrijs,** Vertegenwoordigster van het Ontwenningscentrum "Katarsis", Pastoor Raymaekerstraat 19/21, 3600 Genk, sectie hulpverlening
- OONS Paul,** Vertegenwoordiger van het Studie- en Aktiecentrum voor Maatschappelijk Welzijnszorg, S.A.W., Moorkensplein 14, 2200 Borgerhout, sectie preventie
- PUTS Johannes,** Vertegenwoordiger van Sobriëtas West-Vlaanderen, Hauwerstraat 19, 8000 Brugge, sectie preventie

RIJSBOSCH Corrie, Vertegenwoordigster van het Antwerps
 Drug Interventie Centrum, A.D.I.C.,
 Generaal Belliardstraat 16, 2000
 Antwerpen, sectie hulpverlening

SCHOLS Leon, Vertegenwoordiger van het Limburgs
 Platform Overleg Verslaving,
 Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt, sectie
 preventie

THEUVEN Jan, Vertegenwoordiger van het Opvangcentrum
 voor Drugverslaafden "Kompas", Wandelweg
 7, 8500 Kortrijk, sectie hulpverlening

TIESEMA Pieter, Prof. Molenaarlaan 20, 2241 RC Wassenaar
 - Nederland, individueel lid

VAN ACKER R. Vertegenwoordiger van de
 Ontwenningafdeling Kliniek Sint-Jozef,
 Boterstraat 6, 8870 Pittem, sectie
 hulpverlening

VANDEMBERGHE Hugo, Vertegenwoordiger van de Kliniek De
 Pelgrim, Spiegel 15, 9258 Oosterzele,
 sectie hulverlening

VAN DEUN Paul, Vertegenwoordiger van het Onthaalcentrum
 voor druggebruikers, "De Spiegel", A.
 Buyllaan 110 b, 1050 Brussel, sectie
 hulpverlening

VAN DE PUTTE Dirk Vertegenwoordiger van de
 Ontwenningafdeling Sint-Trudo,
 Psychiatrisch Ziekenhuis Ziekeren,
 Ziekerenweg 15, 3800 Sint-Truiden,
 sectie hulpverlening

- VANDERVELDEN** Medard, Vertegenwoordiger van Sobriëtas Limburg, Kempische Kaai 11, 3500 Hasselt, sectie preventie
- VAN GODTSHOVEN** Marc Vertegenwoordiger van de Ontwenningsafdeling Sint-Jozef van het Psychiatrisch Centrum Sint-Camillus, Krijkelberg 1, 3043 Bierbeek, sectie hulpverlening
- VAN MECHELEN** Annelies, Vertegenwoordigster van de therapeutische gemeenschap "De Kiem", Moortselstraat 78, 9259 Oosterzele, sectie hulpverlening
- VAN REMOORTEL** José, directrice, Sparrenlaan 2, 9130 Lochristi, individueel lid
- VARENNE** Gaston, neuro-psychiater, Bernheimlaan 40, 9219 Gentbrugge, individueel lid
- VERMEIREN** Walter, Vertegenwoordiger voor het Universitair Gezondheidscentrum, Vital De Costerstraat 86, 3000 Leuven, sectie preventie/hulpverlening

Bijlage 2

Samenstelling beheerraad en dagelijks bestuur

Beheerraad

A. Leden vertegenwoordigers : max. 20

	Preventie	Hulpverlening
Antwerpen	89 - 91 Ooms	91 - 89 -
Vlaams Brabant Brussel	89 - 91 -	91 Ansoms 89 Broucke
Limburg	89 Schols 91 Jordens	91 Hebbrecht 89 Nielandt
Oost-Vlaanderen	89 Hebbelinck M. 91 Hebbelinck D.	91 Meesters 89 Delmeire
West-Vlaanderen	89 - 91 Colson	91 De Scheemaeker 89 Van Acker

B. Individuele leden : max. 10

89 Debref, Varenne, Beerden

91 Casselman, Tiesema

Dagelijks Bestuur

Ansoms Constant,
Casselman Joris,
Hebbelinck Marcel
Debref Georges,
Neesters Piet

voorzitter, sekte hulpverlening
ondervoorzitter, sekte studie
ondervoorzitter, sekte preventie
penningmeester
sekretaris

Bijlage 3

Voorbeelden van de in 1988 uitgebrachte folders en uitnodigingen voor studiedagen in 1988 staan afgebeeld op de volgende bladzijde.

Daarna volgen exemplaren van de in 1988 uitgegeven posters.

je voelt je eenzaam, je voelt je leeg...

Alcohol

VAD

VERENIGING VOOR
ALCOHOL- EN ANDERE
DRUGPROBLEMEN vzw

nodigt U allen uit voor een

STUDIEDAG

19 november 1988
9.30 - 16.30 uur

"ALCOHOL, DRUGS,
EN HET GEZIN", ...

Casino - Gent
nodigt U uit

STUDIEDAG

op 9 december 1988
9.30 - 16.30 u.

**AIDS-PREVENTIE
IN DE DRUGZORG**

Cultureel Centrum Strombeek-Bever
Crimbergen / Brussel

W

dat voor jou
vrouW

zoek jij ook een beetje geluk in alcohol ?

VAD

bestellijst

VOORLICHTINGSMATERIAAL OVER ALCOHOL EN DRUGS

ALS PAPA DRINKT, WEENT MAMA.

Papa stomdronken. Problemen op 't werk, blijven plakken op café. En heel het huis op stelten. Geroep en getier. Zatlap. Trien. De vaas aan diggelen. Krokodilletranen. En ik vlug naar m'n kamer.

Alleen met m'n beertje.

Toegegeven, 't kan in de beste families voorvallen. Maar toch. 's Middlags een paar glazen. Drie of vier na 't werk. Twee bij het eten. Cognac voor teevee. Zo

wordt het erger. Dag in, dag uit. Voor jou. Voor iedereen rond jou.

Gelukkig hoeft het zo ver niet te komen. Klop eens aan bij de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, Papenest 78, 1000 Brussel. Telefoon: 02/511.08.51.

Als je het ècht wil, kunnen we samen je probleem oplossen.

WAAR HEB IK DE AUTO NU GELATEN?

Lekker doorzakken. Santee. Bowie knalt door de boxen. Garçon, nog 'n rondje. Skol. Stoer doen. Juffrouw, 's dansen? Nee. Ook goed.

Drie pinten. Ad fundum. Stef tuimelt van z'n kruk. Geen ramp. Ambiance. Frank op toilet aan 't kotsen. Niks aan de hand.

Garçon, nog 'n rondje. Prosit. One for the road. Wie gaat 'r rijden? Tchín-tchín. Als we de auto tenminste terugvinden...

Tof, zo'n avondje uit. Maar een vriendin hou je 'r niet aan over. En rij je de auto in de prak is de kater nog groter.

Gelukkig hoeft het zo ver niet te komen. Klop eens aan bij de Vereniging voor Alkohol- en andere Drugproblemen, Papenvest 78, 1000 Brussel. Telefoon: 02/511.08.51.

Als je het ècht wil, kunnen we samen je probleem oplossen.

'T WORDT WEER NIKS VAN AVOND.

Geef het maar eerlijk toe: al jaren ben je verliefd op dat blondje. En daar doe je niet stiekem over. Zonder blikken of blozen zit je er mee op terras, op café, op restaurant. Ze ligt je nauw aan het hart. Ze heeft haar vaste plaats in de koelkast.

Mooi. Maar opgelet. Hoe groter je liefde voor drank is, hoe minder je het in 't leven waarmaakt.

Vraag dat maar aan je vrouw. Want zoveel is zeker. Alkohool overschaduwde alles.

Gelukkig hoeft het zo ver niet te komen. Klop eens aan bij de Vereniging voor Alkohool- en andere Drugproblemen, Papenvest 78, 1000 Brussel. Telefoon: 02/511.08.51.

Als je het ècht wil, kunnen we samen je probleem oplossen.